

นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ๒๓

๑๐-๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๒๗

ณ ริเวอร์ซิตี้ กรุงเทพฯ

CONTEMPORARY ART
EXHIBITION 84

AT RIVER CITY, BANGKOK,
NOVEMBER 10-25, 1984.

Rama IX Art Museum Foundation

CATALOG

สุจิตต์

ได้รับงานนิทรรศการ

จาก

พ.อ. จิมลย์ สักอรรถ

๒๔ ๑๑ ๘๗

ห้ามขีด เขียน หรือฉีก หนังสือขององค์การฯ

B-CAT-1-0360-1984
GRO-0432-11-1984

โครงการศิลปกรรมพระราชมารดา
ศิลปวัฒนธรรม

Rama IX Art Museum Foundation

ศิลปินกิตติมศักดิ์

ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช

ศิลปิน เชื้อเชิญอาวุโส

ประยูร อรุณชฎะ

(ม. ณ ปากน้ำ)

ประพนธ์ พงษ์คำ

รายชื่อศิลปิน

กมล ศรีวิชัยนันท์

จัญญ บุญสวน

จิระพัฒน์ พิตรปรีชา

ชัยนันท์ ชะอุ่มงาม

ชีวา โกมลมาลัย

ดำรง วงศ์อุปราชา

เดชา วาณิช

ภาวดี โคอุณหิมา

ไพโรจน์ พึ่งเกษมสมบูรณ์

ทวีศักดิ์ พงษ์สุข

เทพศักดิ์ ทองนพคุณ

นนทิวรรณ จันทะผลิน

นิติ วิฑูยา

บุญยิ่ง เอมเจริญ

ประเทือง เอมเจริญ

ปรีชา อวสุณกะ

ปริญญ์ ตันติสุข

ประมวญ บุรุษพัฒน์

PRAYURA URUCHADHA

PRAYAT PONGDAM

LIST OF ARTISTS

KAMOL SRIVICHAINUN

CHAROON BOONSUAN

JIRAPAT PITPREECHA

CHAIYANANDHA CHA-UMGAM

CHEEWA KOMOLMALAI

DAMRONG WONG-UPARAJ

DECHA WARASHOON

THAYORN KO-UDOMVIT

THAIWIJIT PUANGKASEMSOMBOON

THAVIRAK CHAROENSUK

THEPSAK THONGNOPKHUN

NONTHIVATH CHANDHANAPHALIN

NITI WATTUYA

BOONYING EMJAROEN

PRATUANG EMJAROEN

PRICHA ARJUNKA

PRINYA TANTISUK

PRAMUAN BURUSPHAT

Rama IX Art Museum Foundation

พิชัย นิรันดร์
 วิชัย สิทธิรัตน์
 วินัย ผู้นำพล
 วรฤทธิ์ ฤทธาคนี
 วินัย ปราบริปู
 วิบูลย์ สีสวรรณ
 วิไล มุกดามณี
 วิชัย วงศ์สุภาภรณ์
 ศรีวรรณ เจนศักดิ์การกิจ
 สำนะ เทพประทุม
 สุชาวี ศิษย์คนศ
 เสริมสุข เขียวสุนทร
 สุวนิด วิโรจน์วัฒน์
 สวัสดิ์ ปุยอ็อก
 อินสนธิ์ วงศ์สาม
 อิทธิ คงกากุล
 อารยา ราชบุรีจำเริญสุข
 อิทธิพล คังไธสง
 อภินันท์ ไปษยานนท์

PHICHAI NIRANT
 VICHAI SITHIRATH
 WINAI PHUNUMPHON
 WORARIDDH RIDDHAKONI
 WINAI PRABREEPOO
 VIBOON LEESUWAN
 VICHOK MUKDAMANEE
 WICHIAN WONGSUPPHALAK
 SRIWAN JANEHUTTAKANKIT
 SUMPOW DHEPPRATUM
 SUCHAO SISGANES
 SERMSUK THIENSOONTHORN
 SUWANIT WIRODJANAWAT
 SA-NGAD PUI-OCK
 INSON WONGSAM
 ITTHI KHONGKHAKUL
 ARAYA RASDJUMREARNSOOK
 ITHIPOL THANGCHALOK
 APINAN POSAYANONTH

คำนำ

ศิลปร่วมสมัย เป็นเสมือนภาพสะท้อนความรู้สึกร่วมกันของคนในสังคมปัจจุบัน จึงเป็นทนายที่จะแยกศิลปร่วมสมัยออกจากสังคมและชีวิต ดังนั้น ในฐานะเอกชนผู้ประกอบการธุรกิจ มีความยินดีเป็นอย่างยิ่ง ที่มีโอกาสช่วยสนับสนุนเผยแพร่ศิลปร่วมสมัยไปสู่ประชาชน จึงดำริที่จะจัดนิทรรศการครั้งนี้ขึ้น โดยหวังวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

๑. เพื่อแสดงถึงความร่วมมือกันระหว่างเอกชน ศิลปิน และวงการศิลปะ
๒. เพื่อให้ศิลปินมีโอกาสนำผลงานออกเผยแพร่สู่ประชาชน
๓. เพื่อให้ศิลปร่วมสมัยและศิลปิน เข้ามามีบทบาทในสังคมและสาธารณชนมากยิ่งขึ้น
๔. เพื่อให้ศิลปิน นักธุรกิจ และบุคคลต่างอาชีพได้มีโอกาสพบปะแลกเปลี่ยนความรู้ประสบการณ์ ซึ่งกันและกัน

นิทรรศการครั้งนี้ ประกอบด้วยผลงานของศิลปินด้านทัศนศิลป์ประมาณ ๔๐ ท่าน และคณะกรรมการผู้จัดหามาจัดแสดงที่หอศิลป์ร่วมสมัย ๒๗ จะได้รับความสนใจจากประชาชน นักธุรกิจ และบุคคลในวงการศิลปวัฒนธรรมอย่างมาก เพราะเป็นงานที่เลือกสรร เชื้อเชิญเฉพาะศิลปินที่มีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับกันดีเท่านั้น

เราหวังว่า จะได้โอกาสร่วมจัดนิทรรศการเช่นนี้ขึ้นอีกในอนาคต เพื่อช่วยกันส่งเสริมสนับสนุนให้วงการศิลปร่วมสมัยของไทย เจริญก้าวหน้าทัดเทียมอารยประเทศต่อไป

อดิศร ธรรมะจิตต์
กรรมการ

บริษัท เจ้าของและพัฒนาอิมเมจ คอร์ปอเรชั่น จำกัด - ริเวอร์ ซิตี้
(ประธานผู้จัดนิทรรศการฯ)

แถลง

นิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ๒๗ นับเป็นนิทรรศการศิลปะครั้งที่สำคัญแห่งปี พ.ศ. ๒๕๒๗ เพราะได้รวบรวมผลงานศิลปะประเภทของศิลปินที่มีชื่อเสียงในวงการศิลปะร่วมสมัยถึง ๔๐ คน มาจัดแสดง การจัดนิทรรศการครั้งนี้ เป็นไปโดยอิสระไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงานราชการใด หากแต่เป็นการส่งเสริมสนับสนุนจากภาคเอกชนที่มองเห็นความสำคัญของการร่วมสมัยของไทยและเห็นว่า จะเกิดประโยชน์แก่ศิลปินและวงการศิลปะ ตลอดจนประชาชนผู้สนใจศิลปวัฒนธรรมจะได้รับประโยชน์จากนิทรรศการนี้

การจัดนิทรรศการศิลปะแต่ละครั้งจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลหลายฝ่ายจึงจะสามารถทำให้เป็นนิทรรศการที่สมบูรณ์แบบดี ถ้าหากขาดความร่วมมือและนำใจของบรรดาศิลปินและผู้ให้ความสนับสนุนแล้ว นิทรรศการศิลปะก็ยากที่จะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเจตนารมณ์ที่ตั้งไว้ได้ นิทรรศการครั้งนี้ได้พิสูจน์ถึงความมีน้ำใจของศิลปินและผู้สนับสนุนได้ดีว่าเรามีพื้นฐานร่วมกันในอันที่จะช่วยกันผลักดันให้ศิลปกรรมร่วมสมัยเป็นที่ยอมรับของสังคม และดำเนินไปในแนวทางที่ดียิ่งขึ้น

คณะกรรมการผู้จัดจึงหวังว่านิทรรศการศิลปกรรม ๒๗ จะก่อให้เกิดประโยชน์ตามเจตนารมณ์ของพวกเขา และน่าจะเป็นสื่อที่กระชับความเข้าใจอันดีระหว่างศิลปิน บุคคลต่างสาขา อาชีพ และประชาชนผู้สนใจศิลปะให้แก่กันยิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการผู้จัดนิทรรศการศิลปกรรมร่วมสมัย ๒๗ ขอขอบพระคุณ บุคคล บริษัท สมาคม ที่ให้การสนับสนุน ส่งเสริมให้นิทรรศการครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

วิบูลย์ สี่สุวรรณ

ศิลปร่วมสมัยในประเทศไทย

วิบูลย์ ลิ้มสุวรรณ

ในปัจจุบันจะเห็นว่าศิลปร่วมสมัยเข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันของเราอย่างมากทั้งในรูปแบบของศิลปะโดยตรง เช่น งานจิตรกรรม ประติมากรรม ภาพพิมพ์ ภาพถ่าย และด้านประยุกต์ศิลป์ที่เป็นเครื่องอำนวยความสะดวก ความบันเทิงต่าง ๆ ศิลปะเหล่านี้มีอิทธิพลของศิลปะที่รับมาจากต่างประเทศเป็นอย่างมาก แต่ในขณะเดียวกันก็สะท้อนให้เห็นรูปแบบของศิลปะที่เกิดจากความรู้สึกนึกคิดของศิลปินผู้สร้างสรรค์ของไทยผสมผสานอยู่ไม่น้อย หากที่จะปฏิเสธได้ว่าศิลปะเหล่านี้มิได้เป็นศิลปะของไทย ลักษณะเช่นนี้เกิดขึ้นมาแล้วในอดีตนับร้อย ๆ ปี เพราะจากหลักฐานของศิลปะสมัยใหม่นั้นมาจากตะวันตกก่อนที่จะวิวัฒนาการเป็นศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทยหรือศิลปะสมัยใหม่ของไทย

นิทรรศการครั้งนี้เป็นการนำศิลปร่วมสมัยของศิลปินไทยในปัจจุบันมาเสนอต่อประชาชนทั่วไปมากกว่าที่จะจำกัดอยู่ในหมู่ศิลปินหรือผู้อยู่ในวงการศิลปะจึงเห็นว่า ควรจะนำเรื่องราวความเป็นมาของศิลปะสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทยอย่างคร่าว ๆ มาเขียนเพื่อเป็นพื้นฐานความเข้าใจในศิลปกรรมที่จัดแสดงในนิทรรศการครั้งนี้

Rama IX Art Museum Foundation

ศิลปะสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัย

คำว่าศิลปะสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัยเป็นคำ
ที่มีใช้ควบคู่กันเสมอ และความหมายของคำทั้ง
สองนี้มักจะสับสนอยู่ไม่น้อยทั้งในหมู่ผู้ที่อยู่ใน
แวดวงของการศึกษาศิลปะและบุคคลทั่วไป ดังนั้น
ก่อนที่จะกล่าวถึงศิลปะสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัย
ในประเทศไทย จึงอยากจะนำคำทั้งสองนี้มา
พิจารณาว่า มีความหมายอย่างไร และใช้กันใน
ลักษณะใดบ้าง

คำว่า ศิลปะสมัยใหม่ และ ศิลปะร่วมสมัย ทั้ง
สองคำนี้ อาจจะพิจารณาความหมายได้สอง
ลักษณะทั้งสองคำคือ ความหมายตามรูปศัพท์
และ ความหมายเชิงประวัติศาสตร์ศิลป์

ศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) ตามรูปศัพท์
หมายถึงศิลปะที่เกิดขึ้นใหม่ ที่ผิดแปลกไปจากศิลปะ
ดั้งเดิมซึ่งเป็นประเพณีนิยมที่นิยมสร้างสืบต่อกัน
มาแต่โบราณกาล ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบ เนื้อหา และ
กรรมวิธีการสร้างสรรค์ก็ตาม เช่นจิตรกรรม
ฝาผนังของไทยตามแบบประเพณีนิยม มีรูปแบบ
เนื้อหา และกรรมวิธีการสร้างสรรค์ที่มีแบบ
แผนยึดถือสืบทอดกันมาเนิ่นนานนับร้อย ๆ ปี
โดยที่เปลี่ยนแปลงครั้งหนึ่งครั้งเดียว และ
รักษากัน ๕ การเขียนภาพจิตรกรรมฝาผนังเริ่ม
เปลี่ยนรูปแบบ เนื้อหา และกรรมวิธีไป ตาม
อิทธิพลของศิลปะตะวันตก และอิทธิพลของ
วัฒนธรรมภายนอก อันเป็นจุดเริ่มต้นของศิลปะ
สมัยใหม่ในประเทศไทย ก่อนที่จะเกิดศิลปะสมัย
ใหม่อย่างแท้จริง จุดของความเปลี่ยนแปลงจาก
ศิลปะประเพณีนิยมดั้งเดิม ไม่ว่าจะเป็นด้าน
ทัศนศิลป์หรือวรรณศิลป์ก็ตาม มาสู่สมัยใหม่คือ
ความมีอิสระในการสร้างสรรค์ของศิลปิน ที่ไม่
ติดอยู่ในกรอบของค่านิยมและสถาบันกษัตริย์
ตามที่เคยยึดถือกันมานั่นเอง ศิลปะสมัยใหม่ในประ
เทศไทยก็เริ่มจากจุดนี้และวิวัฒนาการเรื่อยมา
เช่นกัน

อย่างไรก็ตามคำว่า ศิลปะสมัยใหม่ ตาม
รูปศัพท์โดยทั่วไปจะเข้าใจกันว่า หมายถึงศิลปะ
ที่เกิดขึ้นใหม่ในปัจจุบัน เป็นศิลปะที่มีรูปแบบ เนื้อหา
และกรรมวิธีการในการสร้างสรรค์ที่ผิดแปลกออกไป
จากศิลปะที่มีอยู่ในขณะนั้นเพราะเป็น ศิลปะใหม่
เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นใหม่เป็นของน่าสมัย การตีความ
เช่นนี้ทำให้เกิดความสับสน และใช้คำว่า ศิลปะ
สมัยใหม่ ประปนกับคำว่าศิลปะร่วมสมัย ซึ่งเป็น
เรื่องยากที่จะจำกัดหรือเจาะลงไปได้ว่าเป็นสิ่งใด
ถูกต้อง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการศึกษาของผู้ใช้คำนั้น
ว่า จะมีความและมีความสำคัญอย่างไร

ส่วนความหมายของศิลปะสมัยใหม่ซึ่งประวัติศาสตร์ศิลป์
ศาสตร์ศิลป์นั้น อาจจะมีความขัดหรือการยอมรับ
ความหมายให้แก่แบบและวิวัฒนาการได้ดีกว่า เพราะ
ศิลปะสมัยใหม่ (Modern Art) เกิดขึ้นในตะวันตก
โดยเฉพาะในยุโรปก่อน ซึ่งจุดเริ่มต้นของศิลปะ
สมัยใหม่นั้นเริ่มจากยุคที่มีการเปลี่ยนแปลงแนว
คิด (Concept) ในการสร้างสรรค์ศิลปะ เริ่มมีมา
ยาวนาน แต่เป็นลักษณะค่อยเป็นค่อยไป มีการ
กลัดกลายไปอย่างช้า ๆ ซึ่งมีมาตั้งแต่สมัยฟื้นฟูศิลป
วิทยา (Renaissance) ประมาณคริสต์ศตวรรษที่
๑๕-๑๖ เรื่อยมา เพราะศิลปินในสมัยนั้นไม่
เป็น เลโอนาร์โด ดา วินชี (Leonardo Da Vinci,
๑๔๕๓-๑๕๑๙) หรือ ไมเคิลแองเจโล Michel
Angelo Buonarroti, ๑๔๗๕-๑๕๖๔) ก็ตาม ซึ่ง
ยังยึดศิลปะดั้งเดิมไว้ให้ความสำคัญในการ
แสดงออกถึงความรู้สึกทางสุนทรียภาพและความ
รู้สึกของตนเองมากกว่าศิลปินรุ่นก่อน ซึ่งแนวคิด
นี้ได้ถือสลายไปเรื่อยมา นำไปสู่การสร้างสรรค์
ศิลปะสมัยใหม่

จุดเริ่มต้นของศิลปะสมัยใหม่ อาจจะถือว่า
เริ่มขึ้นในยุคของศิลปะโรแมนติก (Romanticism)
ปลายคริสต์ศตวรรษที่ ๑๘ มีศิลปินคนสำคัญ
หลายคนหันมาสนใจเรื่องราวของวรรณคดียุโรป

ใหม่ ตาม
ไปถึงศิลปะ
แบบ เนียท
มากออกไป
ศิลปะใหม่
เรตีความ
ว่า ศิล
ซึ่งเป็น
ชิ้นใหม่
คำนี้
ประวั
ติของ
เพราะ
วันตก
ศิลปะ
แนว
มีมา
การ
ศิลปะ
วันที่
ใน
Indi
ch
ซึ่ง
การ
การ
ศิลปะ
ศิลปะ
ว
น
น
น

กลางแล้วเขียนภาพในช่วงตอนที่ตนเองและ
แสดงความรู้สึกเกี่ยวกับวรรณกรรมนั้น ๆ ตาม
ที่ตนรู้สึกซึ่งถือว่าเป็นการก้าวพ้นไปจากเรื่อง
ราวของศาสนาได้อีกก้าวหนึ่ง แต่สมัยถัดมา
ศิลปินรุ่นใหม่ก็หันมาศิลปะโรแมนติกเป็นแนวคิดที่
ล้าสมัย จึงเกิดกลุ่มศิลปินที่สร้างศิลปะขึ้นตาม
แนวทางของตนกลุ่มนี้คือ กลุ่มอิมเพรสชันนิสต์
ซึ่งในที่สุดก็เป็นลัทธิอิมเพรสชันนิสต์ (Im-
pressionism)
แนวความคิดของกลุ่มอิมเพรสชันนิสต์ถือว่า
เป็นจุดเริ่มต้นของศิลปะสมัยใหม่ (ชื่อกลุ่มอิม-
เพรสชันนิสต์ มาจากชื่อความบันเทิงจิตนาการ
แสดงศิลปะของโมแนท์ (Claude Monet, ๑๘๔๐-
๑๙๒๖) เมื่อปี ค.ศ. ๑๘๘๔ ที่ฝรั่งเศส ปรากฏชื่อ
คำว่า "Impression Sunrise" ซึ่งต่อมาได้กลาย
เป็นชื่อกลุ่มศิลปิน "The Impressionists" E.H.
Gombrich, The story of Art, ๑๙๖๗, P. ๓๙๒")
เพราะศิลปินกลุ่มนี้ไม่สร้างศิลปะที่เกี่ยวกับวรรณ
กรรม ประวัติศาสตร์ และศาสนา หมายความว่า
สร้างศิลปะจากความรู้สึกจากชีวิตความเป็นอยู่
ประจำวันธรรมดา และสิ่งรอบตัวที่สัมผัสกับ
ตนเอง เข้ากับลักษณะวิทยาศาสตร์ โดยเฉพาะ
ทุกขวิทยาเกี่ยวกับสีและกระบวนการสะท้อนของ
วัตถุ เน้นการแสดงออกและการถ่ายทอดความรู้สึก
ที่ประทับใจให้ปรากฏออกมา ซึ่งลักษณะเช่นนี้
เป็นแนวความคิดของการสร้างสรรค์ศิลปะสมัยใหม่
และพัฒนาไปสู่ศิลปะลัทธิใหม่ ๆ เช่น กลุ่มโฟติสม
เพรสชันนิสต์ (Post-Impressionism) เฟาวิสม์
(Fauvism) ฟิวเจอร์ริสม์ (Futurism) คิวบิสม์
(Cubism) เซอร์เรียลลิสม์ (Surrealism) และ แอบ-
สแตรกชันนิสต์ (Abstractionism) และศิลปะรูปแบบอื่น ๆ
เรื่อยมา จนในที่สุดศิลปะสมัยใหม่ตามแนวคิดนี้
ก็กลายเป็นเรื่องล้าสมัยในปัจจุบัน

สำหรับศิลปะร่วมสมัย (Contemporary Art)
ก็เช่นเดียวกันสามารถตีความได้จากความหมาย
ของคำตามรูปศัพท์และความหมายตามแนวทาง
ของประวัติศาสตร์ศิลป์
ศิลปะร่วมสมัยตามรูปคำ หมายถึง ศิลปะที่
เกิดขึ้นร่วมยุคร่วมสมัยเดียวกัน เช่น ศิลปะไทย
ร่วมสมัยกับศิลปะล้านนา เพราะสร้างขึ้นร่วมสมัย
กัน สร้างขึ้นสมัยเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน หรือ
อาจเป็นศิลปะร่วมยุคเดียวกัน สมเด็จพระมหา
ปริชาตญาณสังวรญาณมุนีศรีวิบูลย์ วัชรญาณมุนี
เป็นคณาจารย์ร่วมยุคร่วมสมัยเดียวกัน ผลงานของ
สมเด็จพระมหาปริชาตญาณมุนีศรีวิบูลย์ วัชรญาณมุนี
ผลงานศิลปะร่วมสมัยเดียวกัน กล่าวโดยสรุปถ้า
พิจารณาตามรูปแบบที่ศิลปะร่วมสมัยคือ ศิลปะที่
สร้างขึ้นในยุคเดียวกัน สมัยเดียวกัน จะเป็นอดีต
หรือปัจจุบันก็ได้
ส่วนความหมายทางประวัติศาสตร์ศิลป์
และความเข้าใจของศิลปินและนักวิชาการศิลปะ
นั้นเห็นว่าศิลปะร่วมสมัยเป็นศิลปะของทศวรรษ
ที่มีชีวิตอยู่ หรือเสียชีวิตไปแล้วก็ตาม แต่ผลงาน
ศิลปะนั้นยังแสดงแนวคิดร่วมยุคร่วมสมัยกับ
สังคมปัจจุบัน เป็นศิลปะของปัจจุบัน โดยศิลปิน
ในปัจจุบันศิลปะร่วมสมัยนี้อาจจะมีความสัมพันธ์
กับสังคมในกลุ่มเดียวกัน ประเทศเดียวกัน หรือจะ
เป็นความสัมพันธ์ในระดับนานาชาติก็ตาม ถือเป็น
ศิลปะร่วมสมัยของทุกปัจจุบันทั้งสิ้น (เชิมน ยืนศิริ,
การอภิปรายเกี่ยวกับศิลปะปัจจุบัน, กรมศิลปากร,
๒๕๑๒, หน้า ๑๒-๒๒)
สรุปแล้วศิลปะร่วมสมัย หมายถึงศิลปะในยุค
ปัจจุบัน ซึ่งเริ่มต้นมาแต่คริสต์ศตวรรษที่ ๑๙ เป็น
ศิลปะสากล และไม่ประเทศใดเริ่มต้นจากมหัทธิ
ยายลัทธิลัทธิ ศาสนา ศาสนาจารย์ศิลปะ พีระศรี
และแพร่หลายเรื่อยมาจนปัจจุบัน (น. ณ ปากน้ำ,

เรื่องราวของศิลปินและศิลปิน, โอเดียนสโตว์,
กรุงเทพฯ ๒๕๐๐, หน้า ๔๒-๔๓)

— อย่างไรก็ตามศิลปินสมัย ๑๖-๑๗ ครบหมายถึง
ศิลปินที่สร้างขึ้นในปัจจุบัน โดยศิลปินปัจจุบันซึ่ง
อยู่ร่วมยุคสมัยกับเราอาจจะร่วมสังคมเดียวกัน
ประเทศเดียวกัน หรือต่างสังคม ต่างชาติออกไปก็
ตาม ซึ่งผลงานศิลปะเหล่านี้สะท้อนความรู้สึก
นึกคิดของศิลปินที่มีต่อสภาพของโลกปัจจุบัน

ศิลปะสมัยใหม่และศิลปะร่วมสมัยในประเทศไทยนั้น ได้รับอิทธิพลจากศิลปะตะวันตก โดยเริ่ม
มาแต่โบราณกาล แล้วค่อยๆ เติบโตอย่างมีขั้นตอน
ซึ่งสามารถลำดับได้อย่างกว้าง ๆ ดังนี้
อิทธิพลศิลปะตะวันตกที่มีต่อศิลปกรรมไทยในอดีต
ถ้ามองย้อนไปในอดีต จะเห็นว่ามนุษย์มีการ
ถ่ายทอดเปลี่ยนศิลปวัฒนธรรมกันมาช้านาน
โดยเฉพาะศิลปวัตถุที่เป็นสินค้าของแต่ละชาติแต่ละประเทศจะถูกซื้อขายแลกเปลี่ยนกันตลอดเวลามา
จากตะวันออกไปตะวันตก จากตะวันตกมาตะวันออก เช่น ตะเกียงโรมันสำริด ซึ่งค้นพบที่ตำบล
พริก อำเภอกันทรารมย์ จังหวัดกาญจนบุรี (สุภัททิ
จิตกุล, ศิลปะในประเทศไทย ๒๕๑๖ หน้า ๖)
เป็นศิลปะวัตถุของวัฒนธรรมตะวันตกที่ปรากฏ
ในดินแดนแถบนี้เป็นประเทศไทย อิทธิพลของศิลป
วัฒนธรรมของตะวันตกที่ปรากฏหลักฐานอยู่มาก
ในสมัยต่อมา คือ สมัยอยุธยาเริ่มจากชาวโปรตุเกส
เข้ามาค้าขายในสมัยสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถที่ ๒
ราว พ.ศ. ๒๐๙๔ และต่อมาอีกประมาณร้อยปี
เศษ ก็มีชาวตะวันตกชาติอื่นๆ เข้ามาค้าขายกับ
กรุงศรีอยุธยาอีกหลายชาติ เช่น อังกฤษเข้ามา
เมื่อ พ.ศ. ๒๑๙๔ เดนมาร์ก พ.ศ. ๒๒๖๔ และ
ฝรั่งเศส พ.ศ. ๒๒๖๖

ชาวฝรั่งเศสที่เข้ามาในสมัยสมเด็จพระ
นารายณ์มหาราช (พ.ศ. ๒๑๙๔-๒๒๖๑) ได้นำ

แบบอย่างทางศิลปะและวิทยาการใหม่ๆ ของ
ตะวันตกเข้ามาเผยแพร่ โดยมีพวกคนและสถา
ปนาช่วยวางผังก่อสร้างพระราชวังและอา
ตางๆ หลักฐานเหล่านี้ยังปรากฏอยู่หลาย
เช่น พระนารายณ์ราชนิเวศน์ บ้านพักราช
ที่ลพบุรี เป็นต้น (วิบูลย์ สีสวรรค์, ศิลปะ
ในสองศตวรรษ, ๒๕๒๕ หน้า ๔๒-๔๓)

อิทธิพลศิลปวัฒนธรรมตะวันตกได้เข้ามา
อิทธิพลเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทยมีมา
แต่ในสมัยรัตนโกสินทร์ ที่ยังปรากฏให้เห็นเร
มาตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ ๓ เป็นต้นมา และเพื่
ขึ้นอย่างมากในสมัยรัชกาลที่ ๔ จนปรากฏศิลป
กรรมที่มีรูปแบบของศิลปะตะวันตกผสมอยู่ชัดเจน
เช่นด้านสถาปัตยกรรมมีการปรับปรุงรูปแบบ
ของพระอุโบสถ วิหาร ที่สร้างขึ้นใหม่เป็นลักษณะ
ผสมระหว่างศิลปะไทยและศิลปะตะวันตก โดยเฉพาะ
โบสถ์วิหารที่สร้างเลียนแบบศิลปะอเมริกันแบบ
โคโรนา เช่น โบสถ์วัดศรีสุริยวงศ์ ราชบุรี
วัดสัมพันธวงศ์ (วัดเกาะ) เป็นต้น และสถาปัต
ยกรรมที่ปรากฏรูปของศิลปะตะวันตกอิทธิพล
แพร่ เช่น พระราชวังพระนครคีรี (เขารังพระบุรี)
พระราชวังจันทร์เกษม อุทยาน ตำหนักสมเด็จพระ
พระปรมลศรีวิบูลย์กร ณ วัดบวรนิเวศน์ กรุงเทพฯ
 เป็นต้น

นอกจากนี้อาคารบ้านเรือนที่สร้างขึ้นในสมัย
รัชกาลที่ ๔ ยังนิยมสร้างเป็นตึกฝรั่งกันมาก พ
ถือว่าสมัยนั้นเป็น สมัยของการปฏิรูปบ้านเมือง
เพื่อให้ง่ายแก่การติดต่อค้าขายกับชาวตะวันตกใน
ด้านกิจกรรมที่เกิดการปฏิรูปแบบการเขียน
ภาพจิตรกรรมฝาผนังขึ้นอย่างสำคัญคือ เกิดสกุล
ช่างชาว อินโดจีนขึ้น โดยมีชาวอินโดจีน เป็นผู้นำ
โดยเฉพาะชาวอินโดจีนนั้น นับเป็นจิตรกรคนแรก
ของไทย ที่เขียนภาพเหมือน (Portrait) คือ เขียน

พบว่าบรรดาผู้ที่ศึกษาเชิงจิตวิทยาแบบเฉพาะทาง มักตั้งข้อสงสัยว่า วิชาที่ศึกษา ๔ ด้านด้านจิตกรรมวิธานนั้น น่าเชื่อถือหรือไม่ โดยทั่วไปทั้งในประเทศ และในต่างประเทศทางจิตกรรมวิธานของไทย โดยนำรูปแบบของศิลปะนิเทศนามาใช้ คือใช้ทฤษฎีจิตที่เรียกว่า (Perspective) แบบตะวันตก ประกอบกันทั้งเชิงทฤษฎีและแสดงแนวทางปฏิบัติของจิตกรรมวิธาน ซึ่งไม่ใช่ปรากฏมาก่อนในทางจิตกรรมวิธานฝ่ายของไทย

นอกจากนี้ถ้าพิจารณาถึงศิลปกรรมตะวันตก ที่ปรากฏในทางปฏิบัติของศิลปกรรมวิธานตะวันตกแล้ว ในงานประติมากรรมต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น สัตยประติมากรรมปูนปั้น ไม่ใช้หลักที่ปรากฏรูปแบบตลอดของตะวันตกแต่ประกอบประสานอยู่

อย่างไรก็ตามอิทธิพลของศิลปะตะวันตกได้เข้ามาเริ่มปรากฏต่อศิลปินไทยเริ่มจากสมัยรัชกาลที่ ๔ ดังเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดให้ชาววังล่องเรือต่าง ๆ ทั่วแบบอย่างของศิลปะตะวันตกซึ่งหมายถึงหลายอย่าง เช่น พระที่นั่งวิมลวาทสถานในพระราชวังดุสิต พระที่นั่งอนันตสมาคม พระที่นั่งจักรีมหาปราสาท เป็นต้น และในยุโรปในช่วงต้นและสถาปนาชาวตะวันตกเข้ามาทำงานทางด้านศิลปะของศิลปิน เช่น นามจิโร่ ช่างเขียนชาวอิตาลี นายอม ชูณิศร์ สถาปนิก เป็นต้น ซึ่งทำให้ศิลปะที่มีรูปแบบตะวันตกเข้ามามากในรัชกาลนี้

เดียว สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เป็นผู้สร้างศิลปะไทยในรูปแบบใหม่ เป็นศิลปะของยุคสมัยของพระองค์ ซึ่งเป็นศิลปะที่ผสมผสานกันระหว่างศิลปะไทยและแนวคิดแบบศิลปะตะวันตกได้อย่างกลมกลืนที่สุด

13